

Айзък Азимов

Какъв прекрасен ден

На дванайсти април 2117-та пропускателната клапа от модулятора на силово поле за Вратата, собственост на госпожа Ричард Ханшоу, по неизвестни причини се деполяризира. В резултат на това денят на госпожа Ханшоу изцяло се обърка. А синът ѝ, Ричард младши, за пръв път прояви признаците на странната си невроза.

Болестта не беше нещо познато от класификацията за видовете невроза, описани в общоизвестните медицински книги. И съвсем определено малкият Ричард в повечето случаи се държеше така, както подобава на едно добре възпитано дванайсетгодишно момче.

Но от дванайсти април Ричард Ханшоу младши всеки път мъчително убеждаваше сам себе си да премине през някоя Врата. И съжаляваше, че се налага да го прави.

На дванайсти април госпожа Ханшоу дори и не подозираше за всичко това. Тя се събуди сутринта (обикновена утрин), когато мяканото се плъзна безшумно в стаята ѝ с чаша кафе върху малък поднос.

Госпожа Ханшоу бе решила следобяд да пътува за Ню Йорк, но първо трябваше да свърши някои неща, за които не би могла да се довери изцяло на едно мякано. Така че тя отпи няколко глътки кафе и побърза да стане от леглото.

Меканото се оттегли, понесено все така безшумно от диамагнитно поле, което поддържаше овалното му тяло на около сантиметър над пода. Механичният робот се върна в кухнята, където неговият електронен мозък, иначе скромен по възможности, бе напълно в силата си да контролира разнообразните кухненски уреди за приготвянето на подходяща закуска.

След като отправи обичайния прочувствен поглед към кубографията на покойния си съпруг, госпожа Ханшоу премина с явно задоволство през всички етапи на утринния си ритуал. Ясно чуваше как от другата страна на коридора синът ѝ с гръм и трясък върши същото, но знаеше, че не бива да се намесва. Естествено, мяканото бе отлично програмирано да се грижи за момчето – що се отнася до къпането, смяната на дрехите и приготвянето на хранителна закуска. Тергодушът, който госпожа Ханшоу поръча да бъде инсталиран миналата година, направи къпането и изсушаването толкова бързо и приятно, че тя бе напълно сигурна за тоалета на сина си. Дики се къпеше без никой да го надзирава.

В сутрин като тази, когато бе заета, нямаше нужда да прави за момчето нищо повече от това да го целуне набързо по бузата преди то да

излезе. Тя чу тихото позвъняване на مکانото, което известяваше, че приближава време за училище. Спусна се на долния етаж с помощта на силовия лифт, без още да е оправила прическата си, за да изпълни майчинското си задължение.

Видя Ричард, застанал пред Вратата, окачил през рамо ремъците на учебните ролки и на джобния си проекционен апарат. Момчето бе намръщено:

– Виж, мамо – вдигна поглед към нея, – набрах координатите на училището, но нищо не става.

– Глупости, Дики – отвърна тя, без да се замисли. – Никога не съм чувала подобно нещо.

– Е, опитай ти.

Госпожа Ханшоу набра номера няколко пъти. Странно, Вратата към училището бе винаги в режим на постоянен прием. Набра друга комбинация: малко вероятно бе Вратата на нейните приятели да е в режим на прием, но поне щеше да се чуе сигнал и тогава би могла да им обясни.

В крайна сметка не постигна нищо. Вратата си оставаше все същата неподвижна сива преграда, независимо от всичките набрани комбинации. Ясно бе, че е повредена... при това едва пет месеца след цялостния годишен преглед на компанията.

Ядоса се. И това трябваше да се случи точно в деня, когато е запланивала толкова много задачи. Подразни я мисълта, че преди месец отказа в къщата им да бъде инсталирана допълнителна Врата. Сметна разходите но нея за праросничество. Как би могла да знае, че Вратите са толкова калпави?

Все още пламнала от гняв, госпожа Ханшоу пристъпи към видеофона и нареди на Ричард:

– Тръгни по пътя, Дики, използвай Вратата на семейство Уилямсън.

По ирония на съдбата, имайки предвид развитието на нещата, си нът ѝ се възпротиви:

– О-о-о, мамо. Ще се изцапам. Не може ли да си остана в къщи, докато оправят Вратата?

И пак по ирония на съдбата, госпожа Ханшоу настоя на своето:

– Няма да се изцапаш, ако нахлузиш върху обувките си еластичните предпазители. И не забравяй да ги избършеш добре преди да влезеш в къщата им – нареди тя, заета с набирането на номера по видеофона.

– Леле боже...

– Не ми възразявай, Дики. Трябва да отидеш на училище. Хайде, да

те видя как излизащ оттука. И бързо, иначе ще закъснееш.

Меканото, последен и доста чевръст модел, вече стоеше пред Ричард и стискаше в един от израстъците си чифт еластични предпазители.

Ричард нахлузи прозрачните пластмасови предпазители върху обувките си.

– Аз дори не зная как да го задействам това нещо, – момчето тръгна по коридора с явно нежелание.

– Само натисни онзи бутон – обади се майка му. – Червения бутон. Там, където пише „Използвай при авария“. И недей да се мотаеш. Искаш ли меканото да дойде с тебе?

– Ами! Не ми трябва – отвърна Ричард навъсен. – Ти за какъв ме смяташ? За бебе ли? – след него вратата се затръшна силно и мърморенето му повече не се чу.

Пръстите на госпожа Ханшоу натискаха скоростно бутоните за необходимата ѝ комбинация по видеофона. В същото време тя си мислеше какво точно да каже на компанията за случая.

След по-малко от половин час в дома на семейство Ханшоу пристигна Джо Блум. Умен млад мъж, завършил техническо училище и специализирал механизми, задвижвани от силови полета, Блум бе наистина доста компетентен, макар младостта му да предизвика у госпожа Ханшоу дълбоко подозрение.

Тя отвори подвижната стена веднага след първия сигнал и го видя да се изтупва енергично, за да се очисти от прахоляка навън. Младият мъж свали еластичните си предпазители и ги остави там, където бе засанал. Госпожа Ханшоу затвори подвижния панел, преграждайки достъпа на ярката, слънчева светлина, която веднага нахлу в къщата. Жената се улови, че злорадо бе желала всяка крачка на Блум по пътя под открито небе от обществената Врата до тук да е била от неприятна по-неприятна. Или може би самата Врата да е била повредена, та младокът да е мъкнал инструментите си още по-далеч от тези двеста метра до къщата им. Искаше ѝ се компанията или поне нейният представител да страда малко. Това би им послужило за урок какво означава една повредена Врата.

Но той изглеждаше жизнерадостен и безгрижен:

– Добро утро, мадам. Дойдох да поправа Вратата ви.

– Радвам се, че поне някой дойде – отвърна нелюбезно госпожа Ханшоу. – Целият ми ден се провали.

– Съжалявам, мадам. Какъв е проблемът?

– Само този, че Вратата не работи. Набирам координатите, но нищо не се получава. Изведнъж, без ни най-малка промяна преди това. Наложих се да изпратя сина си навън при съседите през онова... онова нещо – тя посочи мястото, през което бе дошъл монтьорът.

– И това е врата, мадам – младият мъж се усмихна, а в думите му прозираше ясното съзнание за неговото собствено специализирано обучение по Вратите. – Нищо, че не е врата с главна буква. Тя е от така наречения тип ръчни врати. Някога този вид врати са били единствени.

– Е, тя поне върши работа. Наложих се момчето ми да излезе навън сред мръсотията и микробите.

– Днес навън не е лошо, мадам – отговори той с вид на познавач, чиято професия го принуждава да излиза под открито небе всеки ден. – Понякога наистина става неприятно. Но предполагам, че вие искате колкото е възможно по-скоро да поправя тази Врата, мадам, затова ще се заема с нея.

Джо Блум седна на пода, отвори голямата си чанта с инструменти и за половин минута с помощта на насочен демагнитизатор свали защитното табло. Появи се мрежа от сложни връзки.

Младежът си подсвиркуваше, докато нагласяше фините електроди на анализатора за силово поле върху безбройните точки и премерваше нивото на индикаторите в различните скали. Стопанката на дома го наблюдаваше със скръстени ръце.

– Така-а-а, ето тука има нещо – каза накрая монтьорът и с ловко движение откочи пропускателната клапа. – Този прекъсвач се е деполярирал – почука той с нокът по него. – Целият ви проблем е тук – прокара пръст по малките преградки на чантата си за инструменти и извади резервна част за смяна. – Тези неща съвсем неочаквано се повреждат. Човек не може да предвиди кога и как.

Младежът сложи предпазното табло отново на мястото му и се изправи:

– Сега вече ще работи, мадам.

Той набра стандартната комбинация за проба, анулира я и набра друга. Всеки път потискащата сивота на Вратата отстъпваше пред бездънния кадифен мрак.

– Бихте ли се подписали тук, мадам? И напишете номера на сметката си, ако обичате. Благодаря, мадам.

Блум набра нова комбинация, тази на местната служба за поправки на Врати, след което в знак на уважение докосна с пръст челото си и мина през Вратата. Когато тялото му се потопи в гъстия мрак, изведнъж

престана да се вижда, сякаш част от него бе отсечена. За части от секундата видимата част ставаше все по-малка и но-малка. Последен изчезна крайчецът на чантата му. Младежът се бе потопил изцяло в мрака. Вратата си възвърна отново потискащия сив цвят.

След половин час, когато госпожа Ханшоу най-после приключи прекъснатите си приготовления, все още ядосана на утринната неприятност, видсофонът иззвъня тревожно и започнаха истинските ѝ проблеми.

Госпожица Елизабет Робинс бе притеснена. Малкият Дик Ханшоу беше винаги в групата на добрите ученици. Стана ѝ неприятно от това, че сега се налага да съобщава за него такива неща. И все пак, каза си учителката, постъпката му е наистина странна. Нека да поговори с майка му, а не с директора.

По време на сутрешните часове тя се измъкна набързо до видеофона, оставяйки дежурен един от учениците. Веднага след като набра номера, пред очите ѝ изникна красивата, но някак си страховита глава на госпожа Ханшоу.

Госпожица Робинс се отдръпна изплашена, но вече бе прекалено късно за отстъпление, затова започна нерешително:

– Госпожо Ханшоу, аз съм госпожица Робинс – от притеснение последните ѝ думи прозвучаха с възходяща интонация.

Госпожа Ханшоу я изгледа неразбиращо, а после запита:

– Учителката на Ричард ли? – нейното изречение също така завърши с възходяща интонация, но поради други причини.

– Точно така. Обаждам ви се, госпожо Ханшоу – младата жена пристъпи направо към същността, – за да ви кажа, че тази сутрин Дик пристигна много късно на училище.

– Наистина ли? Но това не е възможно. Аз го видях да излиза.

– Искате да кажете, че сте го видели да излиза през Вратата? – уди-ви се госпожица Робинс.

– Е, не – отговори бързо майката. – Нашата Врата временно бе повредена. Изпратих го у съседите и той използва тяхната Врата.

– Сигурна ли сте?

– Разбира се, че съм сигурна. Не бих ви лъгала.

– О, не, госпожо Ханшоу. Изобщо нямах предвид това. Искях да кажа дали сте сигурна, че е намерил пътя за съседите. Възможно е да се е заблудил.

– Каква нелепост. Ние имаме точни карти и аз съм сигурна, че Ричард знае разположението на всяка къща в Район А-3. Не поради някаква необходимост, разбира се – добави тя с подчертана гордост на човек, който знае задълженията си. – От значение са единствено кодовете.

Семейството на учителката винаги бе икономисвало безкомпромисно от употребата на собствената си Врата (заради високата цена на енергията тогава) и тя тичаше пеша по задълженията си, дори когато годините ѝ напреднаха. Затова сега вътрешно възнегодува, гордостта ѝ бе накърнена. Следващите си думи тя произнесе бавно и отчетливо:

– Е, опасявам се, госпожо Ханшоу, че Дик не е използвал Вратата на съседите ви. Той закъсня повече от един час за училище, а видът на еластичните му предпазители недвусмислено показваше, че е пребродил околността. Те бяха кални.

– Кални? – госпожа Ханшоу също наблегна на думата. – Какво каза той? Как се извини?

Госпожица Робинс не можеше да не усети поне малко радост от неудобството на другата жена:

– Изобщо не разговаря на тази тема. Да ви кажа честно, госпожо Ханшоу, той не изглежда добре. Затова ви се обадох. Допускам, че вие бихте пожелали да го заведете на лекар.

– Да не би да има температура? – тембърът на майката вече стигаше до писък.

– О, не. Нямам предвид физическо заболяване. Направиха ми впечатление неговото държание и погледът му – учителката се поколеба за миг, но после продължи, като се постара и думите, и интонацията да прозвучат колкото е възможно по-деликатно: – Помислих си, че би могъл да мине през един съвсем обичаен преглед, придружен от психотест...

Тя не успя да довърши мисълта си. Прекъсна я смразяващият глас на госпожа Ханшоу, който наподобяваше по-скоро ръмжене и само доброто възпитание не ѝ позволяваше наистина да изръмжи:

– Да не би да намекувате, че Ричард е неврастеник?

– О, не, госпожо Ханшоу, но...

– Точно така ми прозвуча. Що за хрумване?! Той винаги е бил в отлично здраве. Аз ще му поставя въпроса, когато се прибере. Сигурна съм, че случаят има съвсем нормално обяснение, което той ще даде на мен.

Тук връзката неочаквано бе прекъсната. Госпожица Робинс се почувства наскърбена, тази ситуация я постави в невероятно глупаво

положение. В края на краищата се постара единствено да помогне, да изпълни, според мнението ѝ, задължението си към свой ученик.

След като отправи поглед към металния циферблат на часовника, побърза да се върне в класната стая. Наближаваше края на учебния час. Предстоеше съчинение по английски език.

Но съзнанието ѝ не бе изцяло погълнато от съчинението. Тя автоматично извикваше учениците да прочетат откъси от литературните си творби. От време па време записваше някои от тези откъси и ги пускаше през един малък озвучител, за да разберат учениците как би трябвало да четат на английски.

Механичният глас на озвучителя бе както винаги съвършен и не носеше белезите на определен характер. Понякога тя се чудеше дали е разумно да обучава децата на такава реч, която бе лишена от индивидуалност и наблягаше единствено на уеднаквеното произношение и на интонацията.

Днес обаче учителката не се замисли за това. Вниманието ѝ бе насочено към Ричард Хашноу. Той седеше притихнал на мястото си, явно безразличен към обкръжението си. Беше вгълбен в себе си и съвсем не приличаше на онова момче, което тя познаваше. За нея бе ясно, че е преживял нещо необикновено тази сутрин. Значи с право се е обадил на майка му. Само дете вероятно не биваше да казва нищо за психотеста. И все пак той е нещо обичайно в днешно време. Всякакви хора си правят психологически изследвания. В това няма нищо срамно. Или поне не би трябвало да има.

Госпожица Робинс извика Ричард последен. Наложил се да повтори името му, преди той да отговори и да стане.

Основната тема на писмената работа днес беше: „Ако имате възможност да пътувате с някое древно превозно средство, кое бихте си избрали и защо?“ Учителката даваше тази тема всеки семестър. Намираще я за подходяща, защото тя носеше усет към историята, подтикваше децата да мислят как са живели хората в миналите епохи.

Ричард Ханшоу започна тихо да чете, а учителката се заслуша внимателно.

– Ако имах възможност да си избира някое древно превозно средство – момчето произнесе думата „средство“ без „д“, – аз бих си избрал стратолайнер. Той пътува бавен, като всичките останали средства, но е чист. Понеже се движи из стратосферата, той трябва да бъде затворен отвсякъде, за да не се разболее човек. Ако е нощ, могат да се гледат добре звездите – така добре, както и от планетариум. Ако човек погледне

надолу, ще види Земята като карта или ще види облаците... – до края на съчинението имаше още няколкокостотин думи.

– Произнася се „средства“, Ричард – поправи го учителката. – Ударението е на първата сричка. Недей да казваш „пътува бавен“ или „да се гледат добре“. Какво би казал класът?

Една малка група ѝ отговори в хор, след което тя продължи:

– Точно така. А сега – каква е разликата между прилагателно и наречие? Кой може да ми каже?

Учебният час продължи в този дух. После дойде време за обяд. Някои ученици останаха, други си отидоха по домовете. Ричард остана. Госпожица Робинс забеляза присъствието му, защото той обикновено се прибираще.

Изниза се и следобедът, би последният звънец, а след него се разнеса врявата от гласовете на двайсет и петте момичета и момчета, примесена с едновременното тракане, трополене на вещите им, с шума от мудното подреждане на децата в редица.

– Бързо, бързо – плесна учителката с ръце. – Хайде, Зелда, застани на мястото си.

– Аз си изпуснах лентата – изпищя момичето, за да се оправдае.

– Ами вдигни я, вдигни я. Хайде, деца, подреждайте се по-живо, по-живо.

Тя натисна един бутон, който задвижи част от стената встрани и разкри сивата празнота на една голяма Врата. Но тази тук не бе от широко разпространения вид, който някои ученици използваша, за да се върнат вкъщи за обяд. Става дума за Врата, която беше последен модел на техниката, една от гордостите на това богато частно училище.

Освен че бе двойно по-широка от обикновения тип Врати, тя имаше голям и внушителен „автоматичен сериен откривател“, който настройваше Вратата за различните комбинации на автоматични интервали.

В началото на всеки семестър се налагаше госпожица Робинс да остава по един следобед с механика, за да регулират приспособлението според координатите на домовете на новите ученици. Но, слава богу, после то рядко се нуждаеше от внимание до края на срока.

Класът се нареди в редица по азбучен ред: първо – момичетата, после – момчетата. Вратата стана кадифеночерна, тогава Хестър Адамс размахна ръка:

– Довиж... – момичето се бе потопило в безпрогледния мрак, който отсеке половината от думата, така ставаше почти винаги.

После Вратата стана сива, отново почерня и Тереза Кантрочи

премина през нея. Сиво, черно – Зелда Карлович. Сиво, черно – Патриша Кумс. Сиво, черно – Сара Мей Евънс.

Редицата се топеше – Вратата поглъщаше децата едно по едно, разпращаше ги по домовете им. Разбира се, имаше и такива случаи, когато в необходимото време някоя майка забравяше да нагласи домашната Врата за режим на прием и тогава училищната Врата оставате сива. След едноминутно изчакване тя автоматично преминавате към следващата комбинация и останалият ученик трябва да почака, докато всичките деца преминат. После едно телефонно обаждане до разсеяните родители оправяше нещата. Но тези случаи винаги се отразяваха зле на забравените деца. Особено много страдаха чувствителните, затова че в къщи не се сещат за тях. Госпожица Робинс винаги се стараше да го внуши на родителите по време на посещенията си, но пак не минаваше и един семестър без такива случаи.

Вече бяха преминали всички момичета. Черната бездна погълна Джон Абрамович, след него Едуин Бърн...

Не ще и дума, имаше и други обърквания. Най-често някое дете заемаше мястото на друго. Въпреки зоркия поглед на учителката, те пак успяваха да го направят. Особено в началото на срока, когато все още не можеха да запомнят реда си. Така поне половин дузина деца се появяваха в чужди къщи. После, естествено, ги отправяха обратно. Това винаги създаваше бъркотия. Докато грешката се оправи, минаваха дълги минути, а родителите винаги се сърдеха.

Госпожица Робинс изведнъж осъзна, че редицата не помръдва.

– Хайде, Самуел, минавай – подкани тя рязко момчето в началото на редицата. – Какво чакаш?

Самуел Джоунс запази безучастното изражение на лицето си:

– Не е моята комбинация, госпожице Робинс.

– А чия е тогава? – тя огледа нетърпеливо петте останали момчета в редицата. – Кой е напуснал мястото си?

– Дик Ханшоу, госпожице Робинс.

– Къде е той?

Сега отговори друго момче. Тонът му бе доста неприятен – самодоволният тон, който всички деца усвояват автоматично, щом трябва да съобщят на някои от възрастните за прегрешенията на своите приятели.

– Той излезе през аварийната врата, госпожице Робинс.

– Какво?

Училищната Врата премина към следващата комбинация. Дойде редът на Самуел Джоунс. Останалите го последваха един по един.

Учителката стоеше сама напред стаята. Пристъпи към аварийната врата, нейните размери бяха доста незначителни. Отваряше се ръчно и бе скрита зад една извивка на стената, за да не нарушава вида на стаята.

Госпожица Робинс откряна вратата. Знаеше, че служи и за бягство от сградата в случай на пожар. Едно съоръжение, което бе задължително по силата на някакъв архаичен закон. Той не взимаше под внимание съвременните методи за гасене на пожар. Всички обществени сгради ги използваша.

А навън нямаше нищо, освен... това същото навън. Слънчевата светлина бе груба и духаше прашен вятър. Госпожица Робинс затвори вратата. Доволна бе, че се обади на госпожа Ханшоу. Изпълни задължението си. Сега повече от всякога беше ясно, че с Ричард нещо не е наред. Този път тя потисна порива си да позвъни по видеофона.

Този ден госпожа Ханшоу не отиде в Ню Йорк. Остана си вкъщи, преизпълнена с тревога и безумен гняв. Гневът ѝ бе насочен към безочливата госпожица Робинс.

Около петнайсетина минути преди края на занятията в училище безпокойството я отведе до Вратата. От миналата година към нея бе монтирано автоматично приспособление, което я активираше за училищните координати в три без пет. То я задържаше в това положение, ако не бе пренастройвана ръчно, до пристигането на Ричард.

Госпожа Ханшоу стоеше в очакване, приковала поглед в мрачната сивота на Вратата. Защо ли неактивизираното силово поле не бе в някакъв друг цвят, по-свеж и по-весел? Точно на секундата Вратата стана черна, но не последва нищо друго. Минаха няколко минути. Ричард закъсняваше. После закъснението стана голямо, а след време – страшно голямо.

Стана четири без петнайсет, майката бе вече обезумяла. При друго стечение на обстоятелствата би се обадила по видеофона в училището, но сега не можеше, не можеше. Не и след като онази учителка съзнателно бе хвърлила сянка върху психическото здраве на Ричард. Как можа да го направи?!

Госпожа Ханшоу крачеше неспокойно около Вратата, палеше цигара с вцепенени пръсти, а после я гасеше. А може би причина за закъснението е нещо съвсем безобидно? Или пък е трябвало по някакви причини момчето да остане в училище след часовете? Но то непременно щеше да я предупреди. Изведнъж я осени спасителна идея: Ричард знаеше,

че тя възнамерява да ходи в Ню Йорк и би могъл да се върне късно вечерта...

Не, той непременно щеше да я предупреди. Защо се самозалъгва?

Гордостта ѝ започна да се пречупва. Би трябвало да се обади в училището или дори (затвори очи и през стиснатите ѝ клепачи се процедиха сълзи), дори в полицията.

А когато отвори очи, синът ѝ стоеше пред нея, забил поглед в пода. По вида му се разбираше, че очаква отгоре му да се стовари страшен удар.

– Здравей, мамо.

Тревогата на госпожа Ханшоу моментално отстъпи място на гнева:

– Къде беше, Ричард? – само на майките им е известно как става тази скорострелна промяна от едно състояние в съвършено друго. Но преди да успее да продължи тирадата си за безотговорните, неразумни синове и майките с разбити сърца, очите ѝ най-после се отвориха за вида на стоящия пред нея виновник. – Ти си бил навън! – отекна ужасеният възглас на доскоро изплашената до смърт майка.

Синът ѝ наведе още по-ниско глава към прашните си обувки (без еластичните предпазители), към мръсните петна, които бяха покрили ръцете му до лактите, като не пропусна и разкъсаната си риза:

– Ей, мамо, аз само мислех да... – но тук гласът му утихна.

– Училищната Врата ли беше повредена? – поде майка му.

– Не, мамо.

– Ти съзнаваш ли, че се разтревожих за теб до смърт? – тя напразно очакваше отговор. – Така, ще си поговоря с теб по-късно, млади господине. А сега отиваш в банята. И всяка нишка от дрехите ти да бъде извърлена. Мекано!

Но меканото вече бе реагирало адекватно на фразата „отиваш в банята“ и безшумно се носеше натам.

– Ти, събуваш си обувките още тука – обърна се госпожа Ханшоу към сина си, – а после марш след меканото!

Ричард направи каквото му бе наредено с примирение, което бързо настъпи след безплодния му опит за протест.

Госпожа Ханшоу вдигна с два пръста потъналите в прах обувки и ги хвърли в шахтата за смет, която забръмча малко тревожно от неочаквания товар. После избърса старателно ръцете си със салфетка и я запрати в шахтата след обувките.

Тази вечер майката не седна да се храни заедно със сина си, а го остави в компанията на меканото – нещо по-лошо от липса на компания.

Това ще му е за урок, помисли си тя, много по-ефикасно средство от каквото и да е хокане или наказание, за да проумее грешката си. Тя често си повтаряше, че Ричард е чувствително момче.

Преди лягане все пак отиде да го види.

Усмихна се и му заговори кротко. Реши, че така ще е най-добре. В края на краищата той вече си получи наказанието.

– Какво стана днес, момчето ми Дики? – така го наричаше, когато беше бебе и сега самият звук на името я размекна кажи-речи до сълзи.

Но той извърна глава от нея.

– Не обичам да минавам през тези Врати, мамо – от гласа му повя хлад и обида.

– Но защо, за бога?

Момчето прокара ръце по финия чаршаф (свеж, чист, антисептичен и, разбира се, за еднократна употреба) и повтори:

– Ами просто не ги харесвам.

– Но как според теб ще ходиш на училище, Дики?

– Ще ставам рано – смотолеви той.

– Но на тези Врати нищо им няма.

– Не ми харесват – той нито веднъж не вдигна очи към майка си.

– Е, хайде, наспи се хубаво и утре сутринта ще си много по-добре – госпожа Ханшоу се огорчи и не пожела да продължат разговора на тази тема.

Тя целуна момчето и преди да излезе от стаята, автоматично прокара ръка пред фотоклетката със светлинен лъч, за да угаси осветлението.

Но тя самата тази нощ дълго не можа да заспи. Защо така изведнъж Дики престана да харесва Вратите? Никога преди не го бяха отблъсквали. Наистина тяхната Врата се повреди сутринта, но този факт би трябвало само да го накара да я оценява още по-добре.

Дики се държеше така безразсъдно.

Безразсъдно ли? Тази дума ѝ напомни за госпожица Робинс и за нейната диагноза. Госпожа Ханшоу стисна изящните си челюсти в мрака и уединението на спалнята си. Глупости! Момчето бе разстроено и се нуждаеше единствено от лековитото въздействие на здравия нощен сън.

Но на следващата сутрин, когато се събуди, синът ѝ не си бе вкъщи. Меканото не можеше да говори, но отговаряше на въпросите с движенията на своите пипалца. Движенията се равняваха на „да“ или „не“. На госпожа Ханшоу ѝ бяха необходими само трийсет секунди, за да разбере, че момчето е станало с половин час по-рано от обичайното, изкъпало се е надве-натри и хукнало навън.

Но не през Вратата.

Навън, по другия начин... през вратата. С малко „в“.

В три и десет същия ден прозвуча приятният мелодичен сигнал на видеофона на госпожа Ханшоу. А самата тя се досещаше кой може да я търси и след като включи приемателя, се убеди, че предположението ѝ е правилно. Бърз поглед в огледалото, за да се увери, че изглежда напълно спокойна един ден след притесненията. После включи предавателя си.

– Да, госпожице Робинс – изрече тя хладно.

Учителката на Ричард бе малко задъхана:

– Госпожо Ханшоу, Ричард напълно съзнателно си тръгна през аварийната врата, макар да го предупреждавах да използва общоприетата Врата. Не зная накъде тръгна.

– Тръгнал си е за вкъщи – отбеляза предпазливо госпожата.

– Вие одобрявате ли такова поведение? – госпожица Робинс изглеждаше изумена.

Госпожа Ханшоу пребледня и реши най-накрая да постави учителката на мястото ѝ:

– Мисля, че не е ваша работа да отправяте критики. Ако моят син е решил да не използва Вратата, това засяга само него и мен. Не вярвам да има училищно правило, което да го задължава да използва Вратата, нали? – държанието ѝ даваше ясно да се разбере, че ако подобно правило наистина съществува, то тя ще направи всичко възможно, за да го промени.

Госпожица Робинс пламна от негодувание:

– Аз бих го отвела на психотест. Наистина – подхвърли тя набързо преди връзката да бъде прекъсната.

Госпожа Ханшоу остана неподвижна пред кварцовия екран, втренчила невиждащи очи в бездушната му повърхност. Чувството ѝ за семейна привързаност за миг-два решително я постави на страната на Ричард. Откъде-накъде ще е длъжен да минава през Вратата, ако не иска да го прави? После седна в очакване на сина си, гордостта ѝ се бореше с гризачата я тревога, че в крайна сметка с Ричард наистина става нещо нередно.

Той си дойде с дръзко изражение на лицето. Но майка му го посрещна сякаш не се бе случило нищо необичайно, макар да се владееше с усилие на волята.

Седмици наред тя се придържаше към тази политика. „Няма нищо – казваше си. – Само приумица е. Ще я надрасне.“

Това се превърна в почти обичайно състояние на нещата. От време на време, може би три дни един след друг, госпожа Ханшоу слизаше да закуси и виждаше как щом дойде време за училище, Ричард чака начумерен пред Вратата, а после минава през нея. Но тя винаги се въздържа-ше от коментари по този въпрос.

Всеки път, когато момчето използваше Вратата и особено ако дни наред се прибираще през нея, сърцето на майката се стопляше и тя си казваше: „Е, най-после се свърши.“ Но после все ставаше така, че отми-не ден, два или три... и той отново, като да бе изпаднал в зависимост от своя наркотик, започваше да се измъква тихомълком през вратата – с малко „в“ – преди майка му да се е събудила.

И всеки път тя си мислеше отчаяно за психиатри и психотестове. Но тогава пред очите ѝ неизменно изникваше едно и също видение: едва прикритото задоволство по лицето на госпожица Робинс (в случай, че научи). Точно то я спираше, макар самата тя да не осъзнаваше ясно истинската причина за отлагането на лекарския преглед.

Междувременно понасяше всичките несгоди и се стараше да се справя с тях по най-добрия начин. Меканото бе инструктирано да чака пред вратата – с малко „в“ – с „Терго“ принадлежности и с един кат дре-хи за смяна. Ричард се миеше и се обличаше без да негодува. Бельото, чорапите и еластичните предпазители бяха така и така за еднократна употреба, но сега госпожа Ханшоу пое безропотно и всекидневните раз-ходи за ризи. За панталоните най-накрая се съгласи да ги оставят поне за една седмица, но само с изричното условие всяка вечер да бъдат из-рядно почиствани.

Един ден предложи Ричард да я придружи до Ню Йорк. Направи го по-скоро от желание да го държи под око, отколкото с намерението да сложи началото на някакъв обмислен план. Той не се възпротиви. Дори се зарадва. Премина през Вратата безгрижно. Не се поколеба и за миг. По лицето му нямаше и следа от онзи недоволен израз, който се появя-ваше в сутрините, щом застанеше пред Вратата на тръгване за училище.

Радостта се върна при госпожа Ханшоу. Това би могло да е начин да го спечели отново да използва Вратата, така че тя напрегна мозъка си да измисля всякакви поводи за пътувания. Сметката ѝ за енергия нара-сна до нечувани размери. Особено след като реши и направи едно пъту-ване до Кантон, заедно със сина си, за да видят китайския фестивал.

Това беше в неделя. На следващата сутрин момчето се отправи без колебание към своята дупка в стената. Госпожа Ханшоу бе станала по-рано и го видя. В същия миг търпението ѝ се изчерпи.

– Защо не минеш през Вратата, Дики? – викна по него жаловито.

– Тя е чудесна за Кантон – отговори набързо той и излезе.

Така планът се сгромоляса. След това един ден Ричард пристигна в къщи мокър до кости. Меканото започна да кръжи около него объркано, а госпожа Ханшоу, която току-що се бе върнала от четиричасово гостуване при сестра си в Айова, извика:

– Ричард Ханшоу!

– Заваля – обясни той гузно. – Неочаквано заваля.

Смисълът на думата „заваля“ не достигна веднага до съзнанието на майката. Нейният училищен период и уроците по география бяха отпреди двайсет години. Но после си спомни и си представи как от небето тече вода, лее се безцелно и безкрайно... някаква безумна каскада без кран за спиране, без бутон за изключване, без контакт за прекъсване на потоците вода.

– И ти стоя навън да те мокри!

– Уф, мамо, ами прибрах се толкова бързо, колкото можах. Не знаех, че ще вали.

Госпожа Ханшоу сякаш загуби дар слово. Тя беше ужасена. Чувството я завладя и преизпълни до такава степен, че не остави място за думи.

След два дена Ричард имаше хрема, а на третия усети гърлото си сухо, болеше го. Госпожа Ханшоу трябваше да си признае, че болестотворният вирус се промъква в дома ѝ, сякаш той беше някакъв жалък коптор от Желязната епоха.

Упорството и гордостта ѝ се прекършиха, тя най-после призна пред самата себе си, че Ричард има нужда от психиатрична помощ.

Госпожа Ханшоу избра грижливо психиатъра. Първоначалният ѝ подтик бе да потърси някого от по-далече. За кратко време си мислеше да отиде направо в медицинския център на Сан Франциско и там напокои да избере специалист.

Но после ѝ дойде наум, че по този начин ще бъде чисто и просто една от многобройните, анонимни хора, които идват за помощ. Там няма да ѝ обърнат повече внимание от онова, с което удостояват който и да е бедняк, ползвател на публична Врата в крайните квартали. А остане ли тук, в своята среда, думата ѝ ще тежи...

Взе картата на района, за да се ориентира. Беше едно от онези изключителни издания, подготвени от компанията „Врати“, която ги

предоставяше безплатно на своите клиенти. Когато разгъна картата, госпожа Ханшоу не можа да потисне лекия трепет на гордост. Пред очите ѝ не бе просто фино отпечатан указател на координатите за Врати, а съвременна карта с грижливи обозначени координати на всеки дом.

А и защо не? Район А-3 бе име със световно значение, символ на аристократизъм. Тук се намираше първата общност на планетата, която бе изцяло снабдена с Врати. Първата, най-голямата, най-богатата и най-известната. Тя нямаше нужда от фабрики, нито от магазини. Не ѝ трябваша дори пътища. Всяка къща бе малък, уединен замък, чиято Врата имаше достъп до всяка точка на света, където също имаше Врати.

Госпожа Ханшоу внимателно се зае да прегледа азбучника на петте хиляди семейства в Район А-3. Знаеше, че тук живеят няколко психиатри. В А-3 имаше доста богослови, юристи, медици.

Доктор Хамилтън Слоун бе второто име, на което се спря и пръстът ѝ се зарея по картата да намери местонахождението му. Неговият кабинет се намираше на около два километра от дома на семейство Ханшоу. Хареса името му. А фактът, че живееше в А-3, бе свидетелство за квалификацията му. Пък и на практика бяха съседни. Той щеше да разбере, че случаят не търпи отлагане... и е поверителен.

Така взе окончателно решение и се обади в кабинета му, за да уговори час за среща.

Господин Хамилтън Слоун бе сравнително млад човек, нямаше още четирийсет. Произхождаше от добро семейство и наистина бе чувал за госпожа Ханшоу.

Той я изслуша внимателно и запита:

– И всичко това започна от деня, в който Вратата ви се повреди?

– Точно така, докторе.

– Проявява ли страх към Вратата?

– Не, разбира се. Що за мисъл! – тя направо се стресна.

– Възможно е, госпожо Ханшоу, напълно е възможно. В края на краищата, ако човек се замисли на какъв принцип работи Вратата, доста ще се изплаши, наистина. Преминавате през нея и за миг атомите ви се преобразуват в енергия на силово поле. Тази енергия заминава за другия край на пространството, където отново се преобразува в материя. През този миг човек не е жив.

– Аз съм сигурна, че никой не мисли за такива работи.

– Но вашият син може би мисли. Той е видял как Вратата се е

повредила. Възможно е да си казва: „Ами ако Вратата излезе от строя, докато аз съм вътре, на половината път за някъде?“

– Но това е абсурдно! Той продължава да минава през Вратата. Дори дойде в Кантон с мен. В Кантон, Китай. И, както ви казах, веднъж или два пъти в седмицата я използва, за да ходи на училище.

– Доброволно ли? С желание ли го прави?

– Е, наистина забелязвам, че малко се дразни – призна неохотно госпожа Ханшоу. – Но да ви кажа, докторе, няма полза от много приказки, нали? Ако се съгласите да направите един експресен тест, да разберете в какво се състои проблемът... – накрая тя се оживи – ами... това ще е достатъчно. Сигурна съм, че е нещо съвсем незначително.

Доктор Слоун въздъхна. Думата „тест“ отдавна му бе станала ненавистна, но едва ли имаше друга, която да чува по-често от нея.

– Госпожо Ханшоу, няма такова нещо „експресен тест“ – поясни той търпеливо. – Да, да, зная, че списанията пълнят по цели колони с приказки за него и в някои кръгове той се е превърнал в мода, но слуховете са доста преувеличени.

– Сериозно ли говорите?

– Напълно. Тестът е много сложно нещо и според теорията проследява мисловния цикъл. Разбирате ли, клетките на мозъка са взаимосвързани по много различни начини. Някои от тези съединени полета са използвани повече, отколкото останалите. Те представят мисловните навици – съзнателните и подсъзнателните. Според науката тези полета във всеки мозък могат да бъдат използвани за точна диагноза на умствени заболявания в ранен стадий.

– Тогава какво?

– Но приложението на такъв тест е твърде страшно, особено за дете. Експериментът е направо травмиращ. Продължава повече от час. След това резултатите от него трябва да бъдат изпратени в Централното психоаналитично бюро за анализ. Цялата процедура може да отнеме седмици. И на всичкото отгоре, госпожо Ханшоу, според много психиатри теорията за тестовия анализ далеч не гарантира верни резултати.

Жената стисна устни и процеди:

– Искате да кажете, че нищо не може да се направи.

– Не съвсем – усмихна се лекарят. – Психиатри е имало векове наред преди да са се появили тестовете. Предлагам ви да ми позволите да поговоря с момчето.

– Да поговорите с него?! Това ли е всичко?

– Ще ви потърся за предварителна информация, когато е

необходимо. Но главното според мен е да поговоря с момчето.

– Аз наистина се съмнявам, че Ричард ще обсъжда с вас този въпрос, доктор Слоун. Той не желае да разговаря дори с мен, а аз съм му майка.

– Това се случва често – увери я психиатърът. – Децата понякога са по-склонни да разговарят с непознати. В противен случай не мога да се заема с вашия син.

– Кога ще ви е възможно да дойдете, докторе? – изправи се госпожа Ханшоу неудовлетворена.

– Какво ще кажете за идната събота? Момчето няма да е на училище. Вие заета ли сте?

– Ние ще сме готови – тръгна си гордо госпожата.

Доктор Слоун я изпроводи през малката приемна до Вратата на кабинета и изчака, докато набере комбинацията на дома си. Загледа се как пристъпва в черната бездна: за миг от госпожа Ханшоу остана половин жена, после – четвърт жена, един лакът, крак и накрая... нищо.

Наистина беше страшно.

Дали се беше случвало Вратата да се повреди по време на преминаването, оставяйки едната половина на тялото навън, а другата половина – вътре? Никога не беше чувал, но допускаше, че има вероятност да стане.

Върна се на бюрото си и провери часа за следващия пациент. За него бе очевидно, че госпожа Ханшоу се подразни и остана разочарована, защото не успя да уреди лечение с психотест.

Защо, за бога? Защо трябва един нищо и никакъв си тест, а според него – чиста проба шарлатанство – да има такова влияние над голяма част от обществото? Сигурно е свързано с това поголовно залитане към машините. Всичко, на което е способен човекът, машините могат да го правят по-добре! Машини! Повече машини! Машини за щяло и нещяло! О, времена! О, нрави!

О-о-о, дяволите го взели!

Тази негова съпротива срещу психотеста започваше да го тревожи. Страх от технологична безработица ли го обземаше или усещаше дълбока несигурност в себе си? А може би страдаше от механофобия, така ли трябваше да се нарече...

Отбеляза си наум да обсъди този въпрос със своя собствен психоаналитик.

Доктор Слоун трябваше да влезе под кожата на момчето. То не бе от пациентите, които сами идват при него – нетърпеливи да се

наприказват, нетърпеливи да им бъде оказана помощ.

Имайки предвид обстоятелствата, по-добре би било първата му среща с Ричард да е кратка и да не е свързана с дразнещия въпрос за Вратата. Би било напълно достатъчно само да се запознаят. Следващият път ще се появи като човек, когото момчето вече е виждало. По-нататък ще се опознаят, а после ще бъде приятел на семейството.

За беда, госпожа Ханшоу най-вероятно нямаше да се съгласи на дълготрайна процедура. Щеше да потърси начин да се направи психотест и, разбира се, щеше да го намери.

И щеше да навреди на сина си. Лекарят го знаеше със сигурност.

Поради тази причина той чувстваше, че трябва да пожертва на първо време предпазните мерки и да рискува да предизвика дори малка криза.

Вече бяха изминали десет тягостни минути от посещението му. Най-после реши, че трябва да опита. Госпожа Ханшоу се усмихваше доста нервно и го поглеждаше косо, сякаш очакваше да чуе от него някакво магическо заклинание. Ричард се въртеше нетърпеливо на стола си, отегчаваше се до смърт, но не можеше да показва чувствата си. Затова оставаше безучастен към думите на доктор Слоун, който се опитваше да подхване нещата отдалеч.

– Искаш ли да се поразходиш с мен, Ричард? – пророни той съвсем неочаквано и малко небрежно.

Момчето отвори широко очи и се закова на място. Погледна право към доктор Слоун и запита:

– На разходка ли да отидем, сър?

– Имам предвид навън.

– Вие излизате ли... навън?

– Понякога. Когато ми се иска.

Момчето скочи на крака, едва сдържаше нетърпението си:

– Не знаех, че някой обича да го прави.

– Аз обичам да го правя. И ми харесва да го правя в компания.

– Мамо? – момчето седна неуверено. Госпожа Ханшоу сякаш се бе вцепенила, силно стиснатите устни издаваха ужас.

– Защо не наистина, Дики? Но се пази – успя да проговори тя все пак.

И стрелна с бърз и убийствен поглед доктор Слоун.

Доктор Слоун излъга: той не излизаше навън „понякога“. Не бе

излизал още от ранните си ученически години. Наистина спортните занимания му допадаха (все още спортуваше, макар и вече не много активно), но по негово време бяха на закрито и ултравиолетовите камери, и плувните басейни, и тенис кортовете. Хората с пари ги предпочитаха пред площадките навън, които бяха незащитени от промените на времето. Нямаше защо да излиза навън.

Затова щом усети полъха на вятъра, по кожата му полазиха тръпки и той оживено нагази в тревата със защитените си от еластичните предпазители обувки.

– Хей, вижте това – сега Ричард бе съвсем различен, смееше се, а от предишната сдържаност не бе останала и следа.

Доктор Слоун успя само да зърне някаква синя светкавица, която се спусна върху едно дърво. Листата му се раздвижиха и светкавицата повече не се видя.

– Какво беше това?

– Птица. Синя птица.

Лекарят се огледа изумен. Къщата на семейство Ханшоу се намираше на височинка и погледът му се рееше на километри надалеч. Мястото бе слабо залесено, а между групичките дървета на слънцето ярко блестеше трева.

Сред тъмнозеленото се виждаха червени и жълти ивици. Това бяха цветята. Видяното и наученото от книгите, които бе разглеждал през живота си, от старите видеоленти, сега беше достатъчно, за да разбере, че пред него са все познати неща. Макар и на пръв поглед да му се сториха малко странни.

И все пак тревата изглеждаше толкова равна, а цветята – така добре подредени. Смътно осъзнаваше, че бе очаквал нещо по-диво:

– Кой се грижи за всичко това? – учуди се той.

– Не знам – присви рамене Ричард. – Навярно някое мекано.

– Мекано ли?

– Наоколо е пълно с тях. Понякога използват атомен нож, който придвижват плътно над земята. Подрязват тревата. И все се мотаят около цветята и другите неща. Ето там има едно такова нещо.

На около километър от тях се виждаше дребен предмет. Металната му повърхност блестеше на слънчевата светлина, докато съоръжението се движеше бавно по осветената от слънчевите зайчета поляна. То бе заето с дейност, която лекарят не можеше да определи. Той се стъписа – ето ти някакъв извратен естетизъм, безвкусица и ненужни разходи...

– Какво е онова там? – запита той неочаквано.

Ричард погледна накъде сочи.

– Къща е. Собственост на семейство Фролич. Координатите ѝ са А-3, 23, 461. Онази малката, островърха сграда по-нататък е обществена Врата.

Доктор Слоун гледаше съсредоточено къщата. Ама така ли изглежда тя отвън? Той си бе представял нещо по-заоблено и по-високо.

– Хайде, елате – извика Ричард и хукна напред.

– Всички къщи наоколо ли познаваш? – доктор Слоун тръгна след него вече по-спокоен.

– Само тези, които са наблизно.

– А къде е А-23, 26, 475?

Ставаше дума за неговата къща, разбира се.

– Чакайте да се огледам. О, ами да, разбира се, знам къде е... Виждате ли онази вода там?

– Вода ли? – спътникът му забеляза сребрилата виеща се лента от-татък зеленината.

– Да. Истинска вода. Тече си ей така по камъни и разни други такива. Никога не спира да тече. Можеш да я преминеш, ако стъпваш по камъните. Нарича се река.

„Прилича повече на поток“ – помисли си доктор Слоун. Бе учил география, разбира се, но в сегашно време този предмет обемаше икономическа и културна география. Физическата география бе почти забравена наука. Навярно беше известна единствено на специалистите. И все пак той познаваше реките и потоците само на теория.

– А пък зад реката – продължаваше да бърбри Ричард – след онази височина с многото дървета и надолу откъм другата страна е А-23, 26, 475. Къщата е светлозелена с бял покрив.

– Така ли? – доктор Слоун искрено се учуди. Нямахше представа, че къщата му е зелена.

Тревата се разлюля от някакво малко животинче, което тревожно се мъчеше да избяга от приближаващите крака. Ричард го проследи с поглед и безпомощно присви рамене:

– Не можете да ги хванете. Аз съм опитвал много пъти.

Покрай тях прелетя пеперуда, едно малко трептящо жълто късче. Доктор Слоун я проследи с поглед.

Над полето се носеше тихо бръмчене. От време на време го прекъсваше рязък звук, изпълнен с призив, чуваше се тропот, цвърчене, потракване, което ту се усилваше, ту заглъхваше. Когато слухът му се настрои да ги улавя, доктор Слоун чу хиляди звуци и нито един от тях не бе

предизвикан от човек.

Над полето се спусна сянка, полетя към тях и застана точно над главите им. Изведнъж стана хладно. Мъжът погледна нагоре и се сепна.

– Това е облак. След малко ще се разкара... я вижте тези цветя. Те са от ароматните.

Намираха се на няколкостотин метра от къщата на семейство Ханшоу. Облакът наистина отлетя и слънцето блесна отново. Лекарят погледна назад, ужаси го разстоянието, което бяха изминали. Ако продължат и се отдалечат дотолкова, че няма да могат да виждат къщата и ако Ричард побегне нанякъде, дали ще може да открие сам пътя за връщане?

Отпъди тази мисъл нетърпеливо и потърси с поглед водата (сега тя бе по-близо). По нея трябваше да се води, за да стигне до своята собствена къща. „Светлозелена?!“ – учуди се отново той и се обърна към Ричард:

– От теб става истински изследовател.

– Когато отивам на училище или се връщам вкъщи, винаги се старая да мина по нов път – обясни момчето със свенлива гордост. – Искам да видя все нови неща.

– Но ти не излизаш всяка сутрин навън, нали? Понякога използваш Вратата, предполагам.

– О, да.

– Защо го правиш. Ричард? – доктор Слоун усещаше, че засяга възлов момент.

Но момчето направо го покаутира:

– Оо-о, ами понякога вали дъжд – цялата му физиономия изразяваше неимоверно удивление – и ми се налага да използвам Вратата. Никак не обичам да е така, но какво да направя? Преди две седмици ме хвана дъжда и... – Ричард се огледа несъзнателно, дори започна да шепне – ... аз се простудих и мама се притесни.

– А сега да се връщаме ли? – въздъхна доктор Слоун.

– Ама защо? – лицето на момчето моментално помръкна от разочарование.

– Ти ми напомни, че майка ти ни очаква.

– Сигурно – тръгна то обратно без желание.

Вървяха бавно. Ричард не спираше да бърбори:

– Веднъж написах съчинение в училище с какво древно превозно средство (той произнесе думата много старателно) бих пътувал, ако можех да си избира. „Аз бих пътувал със стратолайнер, бих гледал звездите, облаците...“ Ей такива едни ги бях написал. Страшна работа, какъв

глупак съм бил.

– Сега нещо друго ли би си избрал?

– Сто на сто. Бих тръгнал с АВТОМОБИЛ, ей на това се казва бавно. Тогава бих могъл да видя всичко.

– Вие не намирате състоянието му за ненормално, докторе? – госпожа Ханшоу бе притеснена и неуверена.

– Бих казал необичайно, но не ненормално. На него му харесва навън.

– Но как може да му харесва? Там е толкова мръсно, толкова неприятно.

– Това е въпрос на личен вкус. Преди сто години нашите предци повечето време са били навън. Смя да твърдя, че дори и днес има милиони африканци, които никога не са виждали Врата.

– Но Ричард винаги е бил възпитаван да се държи така, както подобава на един благовъзпитан жител на Район А-3 – госпожа Ханшоу не можа да овладее бурната си реакция. – Не като африканец или... или като онези, древните.

– Това вероятно е част от проблема, госпожо Хатшоу. Нещо го тегли непреодолимо навън, но в същото време той изпитва угризения, че върши нещо нередно. Срамува се да говори за това с вас или с учителката си. То го принуждава да се затваря в себе си. Последствията могат да се окажат опасни.

– Тогава как можем да го убедим да престане?

– Не се опитвайте. Старайте се по-скоро да направлявате нещата. В деня, когато Вратата ви се е повредила, той по принуда е излязъл навън, но там му е харесало. Така се е започнало. Използвал е придвижването до училището и обратно като извинение, за да изпита отново онова първо, вълнуващо преживяване. А сега си представете, че му позволявате да излиза навън в съботните и неделните дни за по два часа. Да допуснем, че в крайна сметка той осъзнава възможността да излиза, без да е необходимо да ходи където и да било. Не смятате ли, че тогава с желание ще използва Вратата, за да ходи на училище и да се връща оттам? И не мислите ли, че така ще престанат неприятностите, които сега има с учителката и вероятно със съучениците си?

– Но тогава положението все същото ли ще си остане? Така ли трябва да е? Никога повече ли няма да бъде нормален?

– Госпожо Ханшоу – доктор Слоун се изправи, – синът ви е толкова

нормален, колкото би трябвало да бъде точно в този период. Сега той се наслаждава на радостта от забранения плод. Ако се съюзите с него и му покажете, че не възразявате, притегателната му сила ще намалее доста. Освен това той расте, ще започне да разбира какви очаквания и изисквания има обществото. Ще се научи да се съобразява с тях. И в крайна сметка у всеки от нас има по малко от характера на бунтаря, но той обикновено постепенно умира с възрастта, с умората. Освен ако не започнат да го потискат безразсъдно. Тогавата той ще изгради много силна съпротива. Не го предизвиквайте. Ричард ще се справи.

Лекарят се отправи към Вратата.

– И не смятате, че е необходим психотест? – настигна го гласът на майката.

– Не! – реагира той бурно. – В никакъв случай! На момчето му няма нищо, което да изисква такъв тест. Разбирате ли ме? Нищо!

Пръстите му се поколебаха на сантиметри от таблото с бутоните за набиране на координатите, а по лицето му премина тъмна сянка.

– Какво има, доктор Слоун? – запита госпожа Ханшоу.

Но той не я чу, защото си мислеше за Вратата, за психотеста, за непрестанно нарастващия и задушавач хората наплив на машините. „Всеки един от нас носи по малко от характера на бунтаря“ – повтори той наум.

После го каза тихо и ръката му се отдръпна от таблото с бутоните, а краката му го понесоха в обратна на Вратата посока.

– Знаете ли, днес навън е чудесно. Мисля да се поразходя.

КРАЙ

© 1954 Айзък Азимов

Isaac Asimov
It's Such a Beautiful Day, 1954

Източник: <http://sfbg.us>

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/1162>]